

Motion till riksdagen 2010/11:Ub482

av Mikael Damberg m.fl. (S)

Politik för grundskolan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kvalitetssäkring, uppfyllelse av kunskapsmål och kunskapsuppföljning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka personaltätheten och minska klasstorlekarna.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om individuella utvecklingsplaner och individualiserad undervisning.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en långsiktig skolpolitik.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förändrad resursfördelning efter behov mellan skolor och elever.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lika villkor för kommunala och fristående skolor.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lärarutbildning, kompetensutveckling, lärarlegitimation och lärares karriärvägar.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om jämställdhet i skolan.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om studie- och yrkesvägledning.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om arbete mot mobbning och kränkande behandling.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skolforskning.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om elevers hälsa.

Fel! Okänt namn på

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om självstyrande skolor.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om elevinflytande.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om införande av en lag motsvarande lex Sarah för skolan.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om avknoppning av skolor.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om satsningar för förstärkt elevhälsa.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunernas inflytande vid etablering av fristående skolor.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om de skattemedel som är avsedda för skolverksamhet.

Investera i skolan

Sverige är och ska förbli en nation som satsar på kunskap. Däri ligger vår konkurrenskraft. Vägen framåt är inte låga löner och sämre arbetsmiljö. Ska vi möta utmaningen om ett modernt land som investerar för framtiden måste vi satsa på barn, ungdomar och vuxna. En politik som syftar till att skapa jobb och utveckla välfärden måste omfatta hela utbildningssystemet. Redan förskolan ger barn möjligheter till utveckling och lärande. Skolans centrala uppgift är att ge varje elev gedigna kunskaper och lust att ständigt vilja lära mer. Det livslånga lärandet fortsätter genom gymnasium, högskola, vuxenutbildning, folkbildning och forskning. Samhällsförändringen i stort påverkar också arbetslivet och olika yrken, varför vidareutbildning och kompetensutveckling kommer att bli allt viktigare. Att kunna lära nytt mitt i arbetslivet blir allt viktigare. Utgångsläget är att vi har en relativt jämn och hög utbildningsnivå i Sverige. Ambitionen är självklart att stärka denna position. Investeringarna i utbildning måste vara långsiktiga. För oss socialdemokrater är allas möjlighet till livslångt lärande en naturlig utgångspunkt. Livslångt lärande lägger grunden för utveckling av vårt samhälle, vårt näringsliv, vår offentliga förvaltning, vår kultur, våra föreningar och våra individer.

Vi socialdemokrater har en klar vision för hur skolan ska utvecklas, vi har gjort en rejäl genomlysning av situationen i skolan och vi vet betydelsen av att investera i utbildning.

Därför är det självklart för oss att vilja satsa på varje elevs utbildning och utveckling. Den moderatledda regeringen gör precis tvärtom. Den har bestämt sig för att mäta och sortera är vägen för skolan. Vi menar att detta är en väg tillbaka; de backar in i framtiden. Vi socialdemokrater vill i stället utvärdera och investera.

Kunskap

Svensk skola har mycket att vara stolt över, men har också problem att lösa och utmaningar att anta. Lösningarna kan vi inte söka genom att försöka åter skapa gårdagens skola. Framtidens utmaningar måste mötas med en modern skolpolitik, en socialdemokratisk skolpolitik för kunskap, respekt och lust att lära som står i tydlig kontrast till en föråldrad sorteringsskola. Ska en modern skola lyckas med sitt kunskapsuppdrag måste den fånga lusten att lära och utmana varje elev att vilja utvecklas maximalt efter sin förmåga. Så är det inte idag. Alltför många elever får inte med sig nödvändiga kunskaper och brister upptäcks ibland sent. Elever som lär sig grunderna måste hitta glädje i fortsatt lärande. Och elever som vill och kan lära mer måste få de utmaningar de behöver. Elever bromsas i lärandet om det är stökigt i klassrummen eller otryggt i skolan. Problemen finns inte överallt, men de är verkliga för tillräckligt många barn och unga för att vi måste förändra grundskolan.

Alla skolor ska vara bra skolor, och alla barn och ungdomar ska få en god och likvärdig utbildning. Det kräver långsiktighet och ansvarstagande av beslutsfattare på alla nivåer. Regeringens brist på långsiktiga besked om statsbidragen till kommunerna riskerar att leda till fortsatta uppsägningar av lärare och till större klasser. Vi socialdemokrater vill tvärtom investera i mindre klasser och fler lärare och andra specialister i skolan. Dagens och morgondagens elever måste få chans till en utbildning som på bästa sätt rustar dem för framtiden. Det innebär givetvis omprövningar och nyprövningar.

Lärarna måste bli varse sina egna styrkor och svagheter, lära sig att utveckla undervisningsmetoder och vara motiverade att kontinuerligt utveckla sina kunskaper. Arbetssättet inom skolan måste vara öppet så att varje skola blir en lärande organisation, där kollegor lär av varandra och utbyter erfarenheter. Kunskaper och undervisningsmetoder måste hela tiden uppdateras och förfinas. Skolledningen har ett stort ansvar för att skapa ett öppet klimat och ge förutsättningar för lärarna att utvecklas i sin yrkesroll. Ett nationellt utbildningsråd bör skapas med uppgift att utforma verktyg för kontinuerlig utveckling av lärarrollen.

Det krävs ett nationellt ansvar för kunskapsuppföljning och resursfördelning. Ett program för kvalitetssäkring av den svenska skolan bör tas fram, som innehåller tydliga kvalitetsmått som alla skolor måste uppfylla, och man bör dessutom ta fram system för uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i varje årskurs från första klass samt stödåtgärder så att alla skolor ges reella möjligheter att leva upp till kraven.

Skolornas resultat bör utvärderas varje år och för de skolor som inte når kvalitetsmåten ska huvudmannen, kommunen eller friskolan, ha en lagstiftad skyldighet att upprätta en handlingsplan som visar vilka åtgärder man avser att vidta för att förbättra resultaten. Handlingsplanen ska godkännas av Skolverkets inspektion. Skolor som inte möter kvalitetskraven ska ytterst kunna stängas.

Fel! Okänt namn

Kunskap för en ny tid

Det finns inget viktigare mål i skolan än kunskapsmålet. Skolans centrala uppgift är att ge alla elever gedigna kunskaper och lust att ständigt vilja lära mer. Insatser i förskolan och under de tidiga åren är centrala. Förskoleklasser förbereder barnen för grundskolan genom att föra samman förskolans pedagogik i mötet med skolans undervisning. Målen för skolan måste bli färre, tydligare och mätbara. Varje enskild elevs kunskapsutveckling ska systematiskt följas upp och utvärderas varje termin från första årskurs så att brister upptäcks i tid och resurser och insatser kan sättas in.

Varje barn och ungdom ska nå skolans kunskapsmål och ska få utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar. Undervisningen måste därför bli mer individualiserad och bättre se till varje enskild elevs behov och förutsättningar. För elever som lär sig grunderna måste fokus ligga på att fortsätta locka till nytt lärande.

För elever i behov av särskilt stöd för att uppnå målen ska det finnas mer stöd att tillgå. En del behöver extraundervisning, men det kan också handla om fler lärare och mindre undervisningsgrupper i vissa ämnen eller vid vissa tillfällen.

För elever som snabbt tillägnar sig kunskap ska undervisningen innebära en utmaning och det ska bli lättare att få fortsätta snabbare. Den som går i grundskolan ska kunna gå kvar i samma klass men läsa vissa kurser på gymnasienivå. Den gymnasieelev som vill ska kunna läsa enskilda ämnen på högskolenivå. Vattentäta skott mellan olika skol- och utbildningsformer som hindrar individens utveckling ska undanröjas.

De individuella utvecklingsplanerna bör utvecklas till ett kontrakt mellan skolan, eleven och hemmet. Med den individuella utvärderingen som grund ska skolan skriftligen precisera vilka insatser som görs för att stödja elevens kunskapsutveckling och eleven och hemmet ska tydliggöra vilka insatser de avser att göra för att ta sin del av det gemensamma ansvaret. Kontraktet är en del av dialogen mellan elev, hem och skola och ska inte betraktas som en offentligt upprättad handling. Nya nationellt kvalitetssäkrade prov och tester i läsning, matematik och engelska bör tas fram för de tidiga åldrarna. Detta kan bli ett hjälpmedel för skolor och lärare att prioritera resurser och sätta in insatser där de behövs mest och bäst. När de individuella utvecklingsplanerna utvecklas kan insatser prioriteras och preciseras för att möta och stödja varje elevs utveckling.

En långsiktig skolpolitik

Vi har sökt en blocköverskridande överenskommelse med regeringen om skolan. Ett barn som går i skolan i tolv år kan få uppleva fyra olika regeringar med helt olika skolpolitik bara under sin skoltid. Det är inte rimligt. Lärare och elever måste få arbetsro och veta vad som gäller. Hittills har regeringen

varit helt avvisande till en långsiktig skolpolitik i Sverige. Vi är beredda att komma överens om exempelvis betygssystemet så att det blir stabilt över tid.

Vi kan acceptera tidigare betyg och fler betygssteg men med nationellt fastställda kriterier. Vi kan emellertid aldrig acceptera de betyg för 6-åringar som nu i praktiken införs med de betygslänkande skriftliga omdömena. Vår förhoppning är fortfarande att nå en överenskommelse, men under tiden går vi vidare med våra konkreta förslag om hur skolan kan utvecklas och förbättras för alla.

Matematik

Att läsa, skriva och räkna utgör på många sätt de grundläggande färdigheterna för den övriga kunskapsinhämtningen i skolan. För att stärka elevernas utveckling inom dessa områden vill vi socialdemokrater investera i fler lärare, specialister och mindre klasser. Vi vet att lärarnas ämneskunskaper och förmåga att vidga förståelsen för matematiken är centralt för kunskapsresultaten.

Vi vet att barn redan före skolstarten är intresserade av matematik. Förskolan ska möta detta matematikintresse hos barn genom lärande lek. Det är naturligt att matematik tillhör basämnena i grundskolan, att godkänt betyg utgör ett behörighetskrav till gymnasieskolan och att det är ett kärnämne i alla gymnasieskolans program. Matematikkunskaper hjälper oss att förstå sammanhang när det gäller såväl politiken och den ekonomiska utvecklingen i samhället som den egna privatekonomin. Det är allvarligt att svenska elevers kunskaper i matematik har försvagats kraftigt under ett antal år.

Studerande med utländsk bakgrund är överrepresenterade bland dem som har svårigheter i matematik. Lärare måste därför ha beredskap för att möta dessa. Nyckeln kan ligga i språket och svårigheten behöver inte nödvändigtvis bestå i att förstå matematiken. Fler invandrare måste också stimuleras att utbilda sig till lärare i matematik. Matematiklärare med ett annat modersmål än svenska har större förutsättningar att förstå de flerspråkiga elevernas situation. Matematikdelegationen fastslog också att ”matematikundervisning på elevens modersmål parallellt med undervisning på svenska [...] visat sig vara framgångsrik”. Ämnesundervisning på modersmål sker idag i mycket liten omfattning, på de flesta håll inte alls. Möjligheterna att utöka matematikundervisningen på modersmål bör ses över.

Kunskapsgaranti

Idag kan Skolverket inte ingripa mot en misskött skola så länge den är föremål för rättslig prövning, och en prövning kan pågå under en lång tid. När en ny skola startas har Skolverket i praktiken bara befogenhet att kontrollera om de har fyllt i blanketten på ett korrekt sätt. Det är helt orimligt. Vi föreslår därför en kunskapsgaranti för eleverna. Den innebär att det ska göras en själv-

Fel! Okänt namn på

ständig bedömning av Skolverket om skolan har förutsättningar att leva upp till skollagen redan innan skolan startar. Till exempel ska skolor visa att deras obligatoriska undervisning vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet – inte på religiös tro. Det innebär också att Skolverket med omedelbar verkan ska kunna stänga skolor som uppenbarligen missköts.

En skola som ger alla samma chans

Kunskap och bildning är fortfarande en klassfråga. Skolan ska arbeta för att utjämna de olika förutsättningar som barn har så att varje barn får likvärdiga möjligheter till kunskap. Vi vill att resurser fördelas till skolor efter elevernas förutsättningar och behov. Vi vill satsa på mindre klasser och ökad lärartäthet för att förbättra kvaliteten och resultaten. Varje barn har rätt till det stöd han eller hon behöver för att nå kunskapsmålen. Alla barn är inte lika och alla skolor har inte samma villkor. Lika chanser kräver olika resurser. Därför säger vi nej till en nationell skolpeng som är lika för alla; vi vill att elevernas behov ska vara styrande för hur man fördelar resurser. Språkförskolor och en samlad strategi för hur skolan ska möta flyktingbarn ska bidra till en jämlik skolstart. Vi vill se mer av organiserat samarbete mellan skolor med olika elevsammansättning – och mindre av konkurrens om eleverna och jakt på maximal skolpeng. Det ska finnas ett system för jämförelser mellan skolor som är öppet och tillgängligt för alla elever och föräldrar.

En skola med valfrihet och mångfald – åtgärder för en sammanhållen och jämlik skola

Vårt mål är en sammanhållen skola där barn och unga med olika bakgrund lär av varandra. Alla skolor oavsett huvudman ska vara öppna för alla elever och ska ha samma rättigheter och skyldigheter. Vi anser att det ska föras in ett nytt övergripande mål för skolan. Varje skola oavsett huvudman ska arbeta för en socialt och kulturellt blandad sammansättning av elever.

Det viktigaste är inte skolans driftsformer och huvudmannaskap – utan elevens rätt till en skola med bra kvalitet. Elever och föräldrar ska ha rätt till en allsidig och saklig information som ger en rättvis jämförelse mellan skolor.

Alla skolor ska verka under samma skollag, hålla samma höga kvalitet och följa samma nationella läroplan, kursplan och betygssystem. Möjligheten att kunna välja skola är värdefull och de fristående skolorna har en plats i utbildningsutbudet. Alla barn och ungdomar ska ha tillgång till likvärdig utbildning med hög kvalitet.

Skolsystemet ska vila på tre bärande element; friskolorna ska kunna starta och verka på samma villkor som kommunala skolor, föräldrar och elever ska

ha rätt att välja mellan olika alternativ och politiken, nationellt och/eller kommunalt, måste kunna påverka så att resurser inte slösas bort på överetablering – de ska gå till bättre undervisning. Kommunernas roll vid etablering av fristående skolor behöver således stärkas. Avarterna i dagens system måste bort. Tydligare regler behövs omgående som begränsar kommuners möjlighet att sälja ut kommunala skolor. Vår principiella uppfattning är att skattemedel avsedda för skolan också ska gå till skolan. Kvalitetskrav som medför att det inte är möjligt att göra vinst genom att ge avkall på uppsatta kvalitetskrav ska finnas. De förstärkta kvalitetskraven och skärpta etableringsvillkoren ska säkerställa att de gemensamma resurserna verkligen används för att ge alla barn en bra skola. Det ska också slås fast att all obligatorisk undervisning ska vila på vetenskaplig grund och vara icke-konfessionell. Slutligen har kommunen ansvaret för alla barns skolgång oavsett om skolan drivs i kommunal regi eller i friskolans regi.

Sverige ska ha världens bästa lärare

Att ge alla elever möjlighet att varje dag möta en riktigt god pedagog som har ämneskunskaper och förmåga att entusiasmera till lärande är avgörande för skolan. Vi vill att politiken, föräldrar och det omgivande samhället ger lärare och skolledare större respekt för deras yrkeskunnande och professionella arbete. Alla lärare i den svenska skolan, oavsett om de arbetar i en kommunal skola eller i en friskola, ska vara välutbildade, kompetenta och behöriga. Vi välkomnar förslaget om en lärarlegitimation för lärare och förskollärare. Det var en socialdemokratisk regering som först tillsatte utredningen och det var hög tid att regeringen återkom med en proposition till riksdagen. Lärarlegitimationen stärker elevens rätt till bra undervisning och kan ge läraryrket högre status. Det öppnar också upp för en förnyelse av arbetsorganisationen som kan ge lärare möjlighet till fler karriärvägar i skolan.

Nyckeln till framgång finns i kompetensutveckling och fortbildning av både skolledare och lärare. Staten ska gemensamt med kommuner och friskolor bekosta vidareutbildning av de obehöriga lärare som i dag finns anställda. På sikt är målet självklart; det ska inte finnas några obehöriga lärare i den svenska skolan.

För att Sverige ska ha en skola i världsklass krävs också att undervisningen och de pedagogiska metoderna står på solid vetenskaplig grund. Skolforskningen behöver utvecklas. De forskningsinstitutioner som bedriver skolforskning bör få en förstärkt och förtydligad samverkansuppgift för att garantera att nya forskningsresultat verkligen vidareförmedlas till dem som är verkamma i skolan och att kunskaperna omsätts i praktiken. Vi vill också att fler yrkesverksamma lärare ska ges möjlighet till egen forskning som en del av eller parallellt med sitt ordinarie arbete.

Läraryrket är fundamentalt för resultaten i skolan. Vi vill skapa en miljö där många av de bästa studenterna i varje generation väljer att bli lärare. Det finns inget finare än att arbeta med att ge barn färdigheter

Fel! Okänt namn på

och kunskaper, som en stabil plattform för resten av livet. Vi vill därför pröva att förändra antagningen till lärarutbildningen. Vid några utvalda lärarhögskolor vill vi pröva att bygga antagningen inte enbart på studieresultat utan också på omfattande tester som prövar lämpligheten och intresset för läraryrket. De som inte valt läraryrket från början ska inte vara utestängda. För dem ska det finnas en möjlighet att komplettera sin utbildning och yrkeserfarenhet och bli lärare. Antagningen ska på sikt utformas på samma sätt för den reguljära lärarutbildningen.

Skolledarna

Skolledarna har en central roll för utvecklingen av och resultaten i skolan. De ansvarar för skolans pedagogiska utveckling, att de nationella målen följs och att skolans resultat följs upp, och de ska samtidigt vara arbetsledare med ett ekonomiskt ansvar att bygga en organisation för att nå högsta möjliga måluppfyllelse. Vi vill stärka skolledarnas pedagogiska roll med den obligatoriska statliga utbildningen för skolledare och tillse att varje skolledare ska bli certifierad efter genomförd utbildning. På sikt ska alla skolledare i landet ha denna certifiering för att få anställas som ledare inom skolans verksamhet.

Modern elevhälsa

Vi vill rikta särskilda insatser till de barn som har extra stora behov. Många barn med psykiska problem behöver hjälp och stöd i ett tidigt skede, och då behövs en välfungerande elevhälsa. Elever som under sin uppväxt anammar en hälsofrämjande livsstil behåller ofta den som vuxna. En god hälsa är också en förutsättning för lärande. Alla elever behöver röra på sig varje dag och alla elever ska ha rätt till skolmat av hög kvalitet. Vi anser att ett skolkökslyft behöver genomföras.

Studiero

Den svenska skolan ska stå för absolut nolltolerans mot mobbing och kränkande behandling. Det är helt oacceptabelt att en enda elev ska behöva gå till skolan och vara rädd för att utsättas för mobbing och kränkningar. Alla politiska partier bör enas om ett mål om en nolltolerans mot mobbing. Ett nationellt system behövs för att i varje skola följa upp lagen om förbud mot mobbing, diskriminering och kränkande behandling. Barn- och elevombudet (BEO) bör få fler befogenheter att ingripa mot skolor som inte lever upp till lagens krav på förebyggande insatser. Antalet elever som anser sig utsatta för kränkningar och mobbing ska följas regelbundet, på varje skola och i varje

kommun. Vi har under flera år föreslagit att en "lex Sarah" ska införas i skolan som innebär att all skolpersonal oavsett huvudman ska vara skyldig att rapportera missförhållanden i skolan eller om läroplanen eller värdegrunden inte följs. Vi noterar att utbildningsministern kan acceptera någon form av sådan lagstiftning och ser fram emot ett konkret förslag på lagstiftning från regeringen. Gemensamma ordningsregler ska utarbetas av elever, föräldrar och personal tillsammans, och detta ska framgå av skollagen. Lärarnas professionalism ska tas tillvara och de ska ha tydliga befogenheter att skapa trygghet och studiero i klassen. Skolan ska också vara skyldig att rapportera till vårdnadshavaren om elever under 18 år uteblir från undervisningen utan godkända skäl.

Alla beslut om skolan ska i grunden utgå från elevens rätt till kunskap, bildning och demokratisk fostran. Elevinflytandet behöver öka – inte minska ytterligare.

Jämställd skola

I en ojämfälld skola är både pojkar och flickor förlorare. Skillnaderna i resultat mellan pojkar och flickor har trendmässigt ökat de senaste tio åren och behöver uppmärksammas i skolor i alla kommuner. Det behövs mer kunskap om orsakerna och mer av handfasta insatser som kan förbättra pojkars resultat men som också uppmärksammar effekterna för flickornas stress och pressande skolsituation. I grunden handlar det om att bryta traditionella mönster och könsroller som påverkar såväl pojkars som flickors attityder till skolan och styr deras framtida utbildningsval.

Läroplanen för skolan innehåller uppdrag om jämfälldhet. Målen behöver i högre grad än idag omsättas ute i kommuner, på skolor och i klassrum. För att utveckla detta arbete måste samverkan mellan olika aktörer fungera. Vi vill att kunskaper utifrån genusperspektiv som främjar barns inläring används i högre utsträckning än i dag.

Lärande hela dagen

Vi vet att fritids är omtyckt och viktigt för många barn och föräldrar. Fritids stödjer barn generellt och ger en vettig fritidssysselsättning. Men vi vet också att föräldrar på många håll oroar sig över stora och dramatiskt växande barngrupper och vad detta innebär för kvaliteten. Det är viktigt att vända utvecklingen och inse att fritids kan spela en viktig roll i barns utveckling och för att uppnå kunskapsresultat i skolan.

Vi vill uppmontra föreningslivet att samverka nära med fritids så att barnen kan få ägna sig åt olika föreningsaktiviteter. Det kan röra sig om till exempel fotboll, teater och dans. På det sättet får de barn som idag inte har möjlighet att ägna sig åt dessa aktiviteter en chans att göra det. Detta kan också

Fel! Okänt namn på

vara ett sätt att minska trycket på föräldrarnas tid och ekonomi och därmed underlätta det så kallade vardagspusslet.

Många föräldrar efterfrågar stöd i fråga om hur de kan stödja sina barn i skolarbetet. Vi vill utveckla samverkan mellan skolan och elevernas hem. Skolan ska vara en hälsofrämjande miljö. Elever som under sin uppväxt anammar en hälsofrämjande livsstil behåller ofta den som vuxna. En god hälsa är också en förutsättning för lärande.

Studie- och yrkesvägledning

Dagens ungdomar har stora förhoppningar om sitt framtida yrkesliv. De drömmer om att få utvecklande och intressanta jobb där de får möjligheter till självförverkligande samtidigt som de bidrar till helheten. Vi vill ge alla unga de bästa förutsättningarna för att erövra livet efter skolan. Men tyvärr krockar ibland drömmen om yrkeslivet med verklighetens arbetsliv. Många ungdomar har svårt att bilda sig en uppfattning om huruvida utbildnings- och yrkesval leder fram till deras mål. Matchningen mellan de ungas önskemål och arbetsmarknadens behov måste förbättras. Regeringens politik som innebär att elevernas allt tidigare val påverkar deras framtida utbildningsmöjligheter ställer krav på en utökad och förbättrad studie- och yrkesvägledning.

Studie- och yrkesvägledningen behöver tydliga nationella riktlinjer som definierar verksamheten och hur den ska bedrivas. Varje kommun ska ha en plan för studie- och yrkesvägledningsverksamheten. Det behövs professionella nätverk för erfarenhetsutbyte och gemensamma initiativ.

Självstyrande skolor

I flera kommuner finns idag så kallade självstyrande skolor. Det innebär att kommunala skolor får en ökad organisatorisk och administrativ frihet gentemot den kommunala förvaltningen. De självstyrande skolorna arbetar mycket målmedvetet med att involvera personal, elever och föräldrar i skolornas utvecklingsarbete samt att öka insynen från dessa. Vi vill att erfarenheterna och resultaten i dessa skolor noga ska dokumenteras och utvärderas, för att se hur de kan berika övriga kommunala skolor.

Elevinflytande

Ska skolan lyckas anpassa undervisningen till varje enskild elevs unika behov krävs ett ökat elevinflytande i vardagen och en dialog i klassrummet. Elever som är delaktiga och får ta ansvar skapar också en tryggare skola och en bra studiemiljö. Vi vill att både elever, skolor och lärare ska få hjälp och stöd i

Fel! Okänt namn på

arbetet med medbestämmande och elevinflytande. Kommunerna måste därför, antingen själva, i samverkan eller genom de elevfackliga organisationerna, erbjuda elevråd och aktiva elever det stöd de behöver för att kunna ta ansvar. Skolverket bör också bygga upp ett kompetenscentrum för elevinflytande frågor som ska kunna hjälpa skolor och kommuner, och även underlätta erfarenhetsutbyte mellan olika delar av landet. Vi vill att elevernas rätt till inflytande ska öka i takt med stigande ålder och mognadsgrad. På gymnasienivå vill vi öppna upp för lokala styrelser med elevmajoritet. De lokala styrelserna ska kunna fatta beslut i frågor som rör exempelvis arbetsmiljö och temadagar men inte i enskilda elev- eller personalärenden.

Stockholm den 26 oktober 2010

Mikael Damberg (S)

Louise Malmström (S)

Thomas Strand (S)

Håkan Bergman (S)

Gunilla Svantorp (S)

Caroline Helmersson Olsson (S)

Adnan Dibrani (S)